

NAŠE SLIKE.

Žmitkova vinjeta (str. 705.) je sestavljena k besedilu stare kropenske pesmi. Koledniki na sliki so, kakor na vseh prejšnjih vinjetah, pristni Kroparji.

„Sikstova madona“ (str. 712.) je izmed najslavnejših slik velikega Rafaela. Ime je dobila od papeža sv. Siksta, katerega slika je pod Madono. Rafael

Dr. Randa,
novi avstrijski češki „minister-rojak“.

je naslikal to podobo v svoji najzrelejši dobi v Rimu, ko je stal na vrhuncu svoje slave in moči. Slika je vizionarna, jako različna od idiličnih „Madon“, katerih je Rafael toliko ustvaril v prejšnjih dobah. Ravno ob mnogoštevilnih podobah svete družine lahko najbolje študiramo razvoj kralja vseh slikarjev od mladostnih stvorov do najvišje popolnosti. „Sikstova madona“ nam odpira pogled v nebo, katero je zagrnjeno z zastorom. Spredaj si moramo misliti veliko množico ljudstva. Sv. Sikst in sv. Barbara klečita pred nebosi in molita za ljudstvo, ki se jima priporoča. Kar se nebo odpre in zasije v zlatem žaru. Zadaž so neštevilne angelske glave, izmed njih pa stopi lahne koraka nebeška Kraljica z detetom v naročju. Veter giblje njeno obleko, ko stopa po oblakih doli. Nebeško dete z nepopisno nežnimi udi ima vendar resen obraz, iz katerega gledajo velike oči naravnost in odločno, izražajoč nadzemsko modrost. Tudi Marija je idealna prikazen. Ko stopi iz nebes proti zemlji in zagleda pred seboj množico, častečo jo kot Mater božjo, lahna rdečica preleti njeno lice in korak ji zastane, kakor bi se sama ustrašila svojega veli-

čanstva. Človeški ideal in nebeška vzvišenost sta združena na sliki v nepopisno lepo harmonijo. — Take „Madone“ ni ustvaril več noben umetnik ne pred ne za Rafaelom. Angelca spodaj s kuštravima glavicama gledata zamaknjena v višavo. Tudi tu je občudujoča resnost čudovito lepo spojena z otroško nežnostjo. Pa vendar kolik razloček med njima in med obrazom Jezusovim! Idealno krščansko naziranje se tu združuje z zdravim, krepkim realizmom. Kako izrazita, popolnoma realistična je glava papeža Siksta! — Rafaelovim „Madonam“ so mnogokrat očitali, da pri njih prevladuje človeški moment, da so to pač lepe idile, a da nimajo dovolj religioznega značaja. A pomisliti moramo, da so one slike bile večinoma namenjene za privatne naročnike, ne pa za cerkve. „Sikstova madona“ je pa bila naročena za cerkev sv. Siksta v benediktinskem samostanu v Piacenzi. Zdaj je v Draždanih.

„Kislo grozdje“ (str. 745). Lisica zvitoropka ni nikdar v zadregi za izgovor. Če se ji kaj ne posreči, vedno ve za pravo razlago. V grmovju je zasledila kljunače. To bi bila knežja pečenka! Tiho in

Grof Buquoi,
novi avstrijski poljedelski minister.

previdno se priplazi, že se ji oči iskré in sline cedé, še en korak, pa se bo vsedla k obedu, — kar završi v grmovju in kljunači odleté. Žalostno pogleda za njimi lisica. Potolažiti se mora zopet s tem, da ne mara grozdja — ker je prekislo!

Naše slike kažejo dalje novoimenovana poveljnika mandžurskih armad, generala Grippenberga in Kaulbarsa, ki bosta pod vrhovnim vodstvom

Kuropatkinovim poveljevala poleg Linjeviča ruskim vojnim silam na suhem. Admiral Felkersam je pa poveljnik onega oddelka baltiškega brodovja, katero je obstreljavalo pri Hullu sumljive angleške ribiče. Zlata gora (str. 756.) je pa na vzhodni strani Port Arturja najjužnejša utrdba ob morju, katero napadajo Japonci s posebno ljutostjo.

Msgr. Tomo Zupan.

Danes podajamo svojim čitateljem sliko moža, katerega ime je dobro znano v slovenskih krogih, saj mu je rodoljubno zaupanje izročilo v vodstvo eno najvažnejših narodnih družb.

Msgr. Tomo Zupan je bil rojen v Smokuču pri Breznici na Gorenjskem in je bližnji rojak Prešernov. Zagledal je luč sveta dne 21. decembra leta 1839. v trdni kmečki hiši „pri Novakovih“. „Novakovini“ še zdaj gospodari mlajši brat monsignorjev; profesor Ivan, znani slovenski pisatelj, tudi brat našega monsignorja, je že pred leti umrl.

Mladi dijak je bil sprejet v knezoškofijsko „Alojzijevišče“ v Ljubljani. Gimnazijski zrelostni izpit je dovršil z odliko v Ljubljani 30. julija 1858 in je vstopil v bogoslovno semenišče. Zupan se je odlikoval ves čas svojega učenja, in zato ga je že 1. oktobra l. 1862. duhovska oblast poklicala v „Alojzijevišče“ za prefekta. Naslednje leto, dne 14. marca l. 1863., je bil posvečen v mašnika.

Takoj po končanih študijah je mladi duhovnik že nastopil učiteljsko službo, kajti že 2. okt. 1863. je

Dr. Kosel,
novi avstrijski finančni minister.

bil poklican za začasnega veroučitelja in propovednika na ljubljanski nižji gimnaziji. Odslej je deloval v šoli kot učitelj, v „Alojzijevišču“ kot vzgojitelj dolgo vrsto let.

Leta 1868. so ga prestavili v Kranj, kjer je deloval skozi enajst let kot gimnazijski veroučitelj, položivši izpit za veroučitelja na celi gimnaziji. Dne 28. jun. 1869. je bil pa na Dunaju od gimnazijske

izpraševalne komisije potrjen za učitelja slovenščine na celi gimnaziji. V Kranju je poleg tega poučeval tudi v risanju in bil član c. kr. okrajnega šolskega sveta.

L. 1879. je pa prišel nazaj v Ljubljano, kjer ga je knezoškof Krizostom Pogačar postavil za ravnatelja „Alojzijevišču“ dne 8. sept. 1881 kot naslednika rajnemu dr. Gogali. Naslednje leto je bil že konzistorijalni svetnik, in 28. nov. 1882 imenovan članom c. kr. deželnega šolskega sveta vojvodine Kranjske, v kateri častni službi je deloval 12 let. Tomo Zupan je bil tudi do l. 1892. član občinskega sveta ljubljanskega, kjer je bil večinoma načelnik šolskemu odseku.

Kot vodja „alozijeviški“ je vpeljal v zavod strogo disciplino in gledal z vso pazljivostjo na odlične šolske uspehe svojih gojencev. Sam humanistiško izobražen, je v tem duhu deloval tudi v zavodu.

Kdo bi naštel mnogoštevilno vrsto njegovih gojencev? Zadostuj, da imenujemo kot njegovega gojenca iz „Alojzijevišča“ samo sedanjega ljubljanskega

Admiral Felkersam.

knezoškofa dr. Ant. Bonaventura Jegliča. Kar je še sedaj delujočih slovenskih pisateljev duhovnikov, so večinoma bili v „Alojzijevišču“ njegovi gojenci — in tudi marsikateri laik. Zlasti je navajal gojence k leposlovnemu delu. „Domače vaje“ so se povzdignile, in dajal je rad nagrade boljšim pisateljem. Sam je tudi deloval kot pisatelj v raznih listih in je po Jeranovi smrti prevzel uredništvo „Danice“, katero izdaja še zdaj, bogateč jo tudi z izvirnimi spisi.

Izredna delavnost g. profesorja pa ni bila zadovoljna samo s tem obilnim poslom. Naložil si je veliko delo, katero izvršuje še zdaj v korist slovenskemu narodu s trudaljubivo marljivostjo: Prevzel je vodstvo šolske „Družbe sv. Cirila in Metoda“, katere prvomestnikom je bil izvoljen dne 5. junija leta 1886. Ves čas njenega obstoja je Zupanovo ime najtesneje združeno s tem velenarodnim zavodom, katerega namen je, staviti in vzdržavati slovenski deci slovenske šole, da je ne iznenarodi in ne izneveri tuji naval.

To Zupanovo delo mu bo ohranilo časten spomin v Slovencih; zato so pozdravili vsi rodoljubni krogi z velikim veseljem, da je bil prvomestnik naše